

การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้ประกอบการจังหวัด
ร้อยเอ็ด โดยกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สู่การยกระดับเศรษฐกิจชุมชนยั่งยืน*

Development of Digital Technology Competency of
Entrepreneurs in Roi Et Province by the Process of
Participation of Local Government Organizations to
Raise the Sustainable Community Economy

เบญจวรรณ บุญโทแสง

Benchawan Boontosang

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, ประเทศไทย

Roi Et Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: benchawan@reru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นด้านเศรษฐกิจครัวเรือนและเศรษฐกิจชุมชน 2) ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้ประกอบการ 3) ศึกษาการใช้สมรรถนะเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้ประกอบการ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึก พื้นที่วิจัยคือ เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคัดเลือกที่เป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มด้วยวิธีการเฉพาะเจาะจง จำนวน 40 คน ได้แก่ คณะผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ผู้นำชุมชน ประชาชน และผู้ประกอบการ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นด้านเศรษฐกิจครัวเรือนและเศรษฐกิจชุมชน พบว่าสภาพปัญหาด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ปัญหารายได้ต่ำและภาวะหนี้สิน ปัญหาค่าครองชีพและราคาสินค้าอุปโภคบริโภค และปัญหาค่าแรงขั้นต่ำและการจ้างงาน ส่วนความต้องการจำเป็นด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การ

*ได้รับบทความ: 7 มิถุนายน 2568; แก้ไขบทความ: 25 มีนาคม 2569; ตอรับตีพิมพ์: 22 พฤษภาคม 2569

Received: June 7, 2025; Revised: March 25, 2026; Accepted: May 22, 2026

ส่งเสริมอาชีพเสริมให้กับประชาชนในท้องถิ่น การสนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพ การให้ความรู้ และการพัฒนาทักษะประชาชน การจัดหาตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้าและระบายสินค้า การส่งเสริมการท่องเที่ยว การลดค่าครองชีพ และการส่งเสริมผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน

2. การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้ประกอบการในพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ได้แก่ การออกแบบกิจกรรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้ประกอบการร่วมกับเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด การกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการร่วมกับเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายตามหลักเกณฑ์ฯ ร่วมกับเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดการกำหนดประเด็นการอบรมเชิงปฏิบัติการและกำหนดวันอบรมร่วมกับเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด การอบรมเชิงปฏิบัติการตามหัวข้อ วันเวลา สถานที่ที่กำหนด พร้อมประเมินสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับผู้ประกอบการในพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

3. การใช้สมรรถนะเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้ประกอบการในพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด พบว่า การใช้เพื่อสร้างอาชีพ การใช้เพื่อพัฒนาต่อยอดสินค้าและบริการ การใช้เพื่อสร้างรายได้และการพึ่งตนเอง การใช้เพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชน

คำสำคัญ: สมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล; ผู้ประกอบการ; เศรษฐกิจชุมชนยั่งยืน

Abstract

This research aims to 1) to study the problems and needs of household economy and community economy. 2) to study the developing digital technology competencies of entrepreneurs 3) to study the use of digital technology competency in the occupations of entrepreneurs. This study used a qualitative research methodology, using participatory action research methodology and in-depth interviews. The research area is Roi Et Municipality. Key informants were selected as representatives of each group using specific methods, totaling 40 people include executives and personnel of Roi Et Municipality, community leaders, citizens and entrepreneurs. Data analysis using descriptive content analysis.

The results of the study:

1. The problems and needs of household economy and community economy included low income and debt, living expenses and consumer goods prices, and minimum wage and employment problems. Economic needs include promoting additional careers

for local people, supporting funds for occupations. Providing knowledge and skills development for the people, providing markets for selling and distributing products, promoting tourism, reducing the cost of living, and promoting community products.

2. The developing digital technology competency of entrepreneurs in Roi Et Municipality includes Designing training activities to develop digital technology competencies of entrepreneurs in collaboration with Roi Et Municipality. Setting criteria for selecting entrepreneurs to participate in the project in collaboration with Roi Et Municipality. Selecting target groups according to the criteria in collaboration with Roi Et Municipality. Determining the training topics and setting the training date in collaboration with Roi Et Municipality. Training workshops according to the topics, date, time, and location specified, along with evaluating digital competencies for entrepreneurs in the Roi Et Municipality area.

3. The use of digital technology competence in the occupations of entrepreneurs in Roi Et Municipality. It was found that the use for creating careers, the use for further development of products and services, the use for generating income and self-reliance, the use for upgrading the community economy.

Keywords: Digital Technology Competency; Entrepreneur; Sustainable Community Economy

1. บทนำ

การพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปี ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ให้ความสำคัญกับความสามารถในการก้าวข้ามความท้าทายที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ เพิ่มศักยภาพในการรับมือกับความเสี่ยงที่มาจาก การเปลี่ยนแปลงของบริบททั้งภายนอกและภายใน ตลอดจนการเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทัน่วงที ภายใต้วัตถุประสงค์เพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน จึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่า หนึ่งในเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศ คือ การเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง การสร้างอาชีพ และการพัฒนาอื่นๆ ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับกลุ่มประชากรผู้มีรายได้น้อย ที่ส่วนใหญ่แล้วเป็นกลุ่มคนที่ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ขาดการครอบครองทรัพยากร และขาดปัจจัยพื้นฐานของมนุษย์ในการดำรงชีวิต ซึ่งคนกลุ่มนี้มีจำนวนมากและกระจายตัวอยู่ในทุกจังหวัดทุกภูมิภาคของประเทศ ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อโลกเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตหลายสิบล้านรายทั่วโลก (Mathieu et al., 2026) นำมาซึ่งวิกฤตเศรษฐกิจและความถดถอยในทุกภาคส่วนของการพัฒนา ทั้งภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม บริการ สุขภาพ การท่องเที่ยว อาหาร การเมือง และสังคม ที่สำคัญที่สุดก็คือ ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อรายได้ของกลุ่มประชากรผู้มีรายได้น้อย เกิดภาระหนี้สินเพิ่มขึ้นและข้อจำกัดในการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถที่นำไปสู่การสร้างรายได้ด้วยเหตุนี้ การดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ให้มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชน ร่วมไปกับการพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีความสามารถภายใต้ทุนทางวัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างทั่วถึงยั่งยืน

ในปัจจุบันการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจโดยเน้นการพัฒนาทุนมนุษย์เป็นฐาน มิใช่การดำเนินการภายใต้ฐานคิดแบบดั้งเดิมอีกต่อไป เนื่องจากสถานการณ์โลกได้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ นั่นคือ การปฏิวัติดิจิทัล (Digital Transformation) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งเก่าให้เกิดสิ่งใหม่ด้วยการนำเอาเทคโนโลยีและการทำงานแบบดิจิทัลเข้ามาใช้ (Westerman, Bonnet, & McAfee, 2014) ระบบเศรษฐกิจทั่วโลกจึงกลายเป็นเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) รูปแบบใหม่ที่เป็นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนด้วยเหตุนี้ การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประชาชนในระดับชุมชนหรือครัวเรือน และการพัฒนาทุนมนุษย์ให้เข้มแข็งยั่งยืน จึงต้องใช้แนวทางวิธีใหม่ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างรายได้ และเพื่อให้ทุนมนุษย์มีสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ร่วมกับการใช้ทุนวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่า ภายใต้การหนุนเสริมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานสำคัญในระบอบประชาธิปไตยที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด

จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นอีกหนึ่งพื้นที่หนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ความยากจน และความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ โดยพบว่า จากจำนวนครัวเรือนฯ ที่ได้จากการสำรวจ 11,186 ครัวเรือน (ฐานข้อมูลครัวเรือนในระบบ 19,668 ครัวเรือน) มีจำนวนครัวเรือนที่มีสถานะยากจนจริง จำนวน 7,311 ครัวเรือน และจากจำนวนสมาชิกที่ได้จากการสำรวจ 86,409 ราย (สมาชิกครัวเรือนอาศัยอยู่ในพื้นที่ 71,009 ราย) มีจำนวนสมาชิกที่ยากจน จำนวน 49,019 คน (PPP Connex ร้อยเอ็ด, 2568) จากข้อมูลดังกล่าวนี้ จังหวัดร้อยเอ็ดจึงเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญในการเร่งดำเนินการขับเคลื่อนและพัฒนาสภาพเศรษฐกิจและชุมชนให้เกิดความยั่งยืน เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ และกระจายโอกาสให้แก่กลุ่มประชาชนที่มีรายได้น้อย อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาภาพรวมในระดับประเทศต่อไปในอนาคต

ฉะนั้น บทความวิจัยเรื่องนี้จึงต้องการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้ประกอบการในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นสู่การยกระดับเศรษฐกิจชุมชนยั่งยืน ภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นทางออกที่ตอบ โจทย์ปัญหาและความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการจำเป็นด้านเศรษฐกิจครัวเรือนและเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้ประกอบการในพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด และ ศึกษาผลการใช้สมรรถนะเทคโนโลยีดิจิทัลในการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการในพื้นที่เทศบาลเมือง ร้อยเอ็ด ทั้งนี้ เพื่อร่วมกันพลิกโอกาสใหม่และสร้างความพร้อมให้ร้อยเอ็ดเป็นจังหวัดที่มีความเข้มแข็งและ ยั่งยืน จากทุนมนุษย์และทุนวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นด้านเศรษฐกิจครัวเรือนและเศรษฐกิจชุมชน ในพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้ประกอบการในพื้นที่เทศบาลเมือง ร้อยเอ็ด
3. เพื่อศึกษาผลการใช้สมรรถนะเทคโนโลยีดิจิทัลในการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการใน พื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติ การอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ตลอดจนการศึกษาข้อมูลเอกสารจากหนังสือ ตำรา บทความ และเอกสารทางวิชาการเพื่อให้ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้องและลึกซึ้ง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือ ประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ได้แก่ ผู้บริหาร และบุคลากรเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ผู้นำชุมชน ประชาชน และผู้ประกอบการ โดยจะทำการคัดเลือกผู้ให้ ข้อมูลสำคัญที่เป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มด้วยวิธีการเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) รวมผู้ให้ข้อมูล สำคัญทั้งสิ้น 40 คน

เครื่องมือการวิจัย เป็นเครื่องมือเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และแบบบันทึกประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสารทางวิชาการ 2) เก็บรวบรวม ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม 3) ส่องหนังสือขอความอนุเคราะห์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พร้อมแนบเอกสารที่เกี่ยวข้อง 4) สัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ตามวันและเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสะดวก สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด มาตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก ภายใต้กรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อตอบคำถามการวิจัย โดยการพรรณนาความ

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้ประกอบการจังหวัดร้อยเอ็ด โดยกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่การยกระดับเศรษฐกิจชุมชนยั่งยืน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ประเด็นสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นด้านเศรษฐกิจครัวเรือนและเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด พบว่า ในส่วนของสภาพปัญหาปรากฏให้เห็นหลายปัญหา ได้แก่ 1) ปัญหารายได้ต่ำและภาวะหนี้สิน เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ซึ่งจะแบ่งผลผลิตเก็บไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือนตลอดทั้งปี ส่วนผลผลิตที่เหลือจะนำไปจำหน่าย ส่งผลให้รายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายทั้งปี แม้ยามว่างจะมีการประกอบอาชีพเสริม แต่ก็เป็รายได้ที่น้อยและไม่แน่นอน อีกทั้ง เกษตรกรมักจะมีปัญหาหนี้สินอยู่เดิม ทำให้ต้องนำรายได้ไปใช้ชำระหนี้ พร้อมเก็บไว้เป็นทุนทำการเกษตรในรอบถัดไป เกษตรกรจึงต้องแบกต้นทุน ดอกเบี้ย และหนี้สินจากการกู้เงินหมุนวนเป็นวัฏจักร โดยไม่สามารถสร้างรายได้อย่างเป็นกอบเป็นกำ ส่วนอาชีพค้าขายก็มีข้อจำกัดด้านตลาดในการจำหน่ายสินค้า แรงงานรับจ้างมีข้อจำกัดด้านรายได้ที่ไม่แน่นอน หรือแม้แต่ผู้สูงอายุก็มีรายได้เพียงเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ไม่เพียงพอสำหรับเลี้ยงดูตนเองหรือหลานในกรณีครอบครัวห่างไกล และเมื่อเกิดวิกฤตโควิด 19 ได้ส่งผลให้เศรษฐกิจทุกส่วนเกิดความเสียหาย ประชาชนจำนวนมากกลายเป็นประชาชนที่ว่างงาน ตกงาน ขาดรายได้ และเข้าสู่ภาวะยากจนในที่สุด 2) ปัญหาค่าครองชีพและราคาสินค้า ร้อยเอ็ดเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่ประสบปัญหาค่าครองชีพสูงและราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่สูงขึ้นเรื่อยๆ ในเขตเมืองจะมีค่าครองชีพและราคาสินค้าที่สูงกว่าในเขตชนบท ประกอบกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนไป ต้องการความสะดวกสบาย ต้องการสินค้าอุปโภคบริโภคที่ฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น และด้วยความสามารถในการเข้าถึงสินค้าและบริการที่หลากหลาย ทำให้วิถีชีวิตของคนเปลี่ยนไปสู่ลัทธิทุนนิยม วัตถุนิยม และบริโภคนิยม ผลที่ตามมาคือ การใช้จ่ายที่เกินกว่ารายได้ที่ตนเองมี นำมาซึ่งปัญหาหนี้สินและความยากจน 3) ปัญหาค่าแรงขั้นต่ำและการจ้างงาน แม้ว่าในปัจจุบันอัตราค่าแรงขั้นต่ำในจังหวัดร้อยเอ็ดจะเพิ่มสูงขึ้นกว่าอดีต แต่ในทางปฏิบัติ กลับไม่สอดคล้องกับค่าครองชีพของประชาชน การขึ้นค่าแรงขั้นต่ำจึงไม่ได้ช่วยให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นและไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาหนี้สิน ในทางกลับกัน ค่าแรงที่สูงขึ้นอาจส่งผลต่อต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น นำไปสู่ปัญหารายได้ต่ำ หนี้สิน และความยากจนเช่นเดิม

สำหรับความต้องการจำเป็น ประชาชนในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดมีความต้องการจำเป็นด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ 1) ความต้องการในการส่งเสริมอาชีพเสริม เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ทำให้หลังช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยว ประชาชนจะว่างงาน หากมีการส่งเสริมอาชีพที่หลากหลายให้กับคนในชุมชนเป็นอาชีพเสริม ก็จะทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การส่งเสริมอาชีพเสริมที่ประชาชนสามารถทำได้จริงอย่างต่อเนื่อง ไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อน หางวัตถุดิบหรือวัสดุอุปกรณ์ง่าย ลงทุนไม่สูง มีตลาดรองรับ ได้ผลตอบแทนดี และมีความเสี่ยงน้อย 2) ความต้องการเงินทุนสนับสนุนในการประกอบอาชีพ ประชาชนมีความต้องการเงินทุนในการประกอบอาชีพ เนื่องจากไม่มีเงินออม มีภาระหนี้สิน ไม่มีต้นทุนในการประกอบอาชีพ หากประชาชนมีเงินทุน ก็จะทำให้ประชาชนมีแรงจูงใจและสามารถสร้างอาชีพได้อย่างราบรื่น โดยเงินทุนควรจัดสรรให้ครอบคลุมทุกช่วงของการประกอบอาชีพ เพื่อใช้เป็นเงินทุนเริ่มต้นธุรกิจ เงินทุนหมุนเวียน เงินทุนในการพัฒนาธุรกิจ และเงินทุนสำหรับการแข่งขัน รวมไปถึงการจัดหาแหล่งเงินทุนที่เหมาะสมและเป็นธรรม 3) ความต้องการในการพัฒนาความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในอาชีพ เนื่องจากต้องการสร้างความมั่นคงในการอาชีพ ต้องการเพิ่มโอกาสในอาชีพ และต้องการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประชาชนจึงต้องการที่จะได้รับการอบรมและฝึกฝนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญในอาชีพเดิมตามสายงานของตนเอง หรือเพื่อหาอาชีพใหม่ที่เหมาะสมและมีรายได้เพียงพอ ตลอดจนเพื่อให้มีทางเลือกในการประกอบอาชีพที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทักษะความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) หรือเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) 4) ความต้องการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้าและระบายสินค้า ประชาชนมีความต้องการจำเป็นด้านการจัดหาตลาดหรือตลาดชุมชนเพื่อจำหน่ายและระบายสินค้า ซึ่งเป็นช่องทางการจัดจำหน่าย (Distribution Channel) หรือการนำผลิตภัณฑ์ สินค้าหรือบริการจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภค เป็นที่ระบายสินค้าในกรณีที่ผลิตเกินจำนวนมาก เป็นพื้นที่ซื้อขายของฝากแก่นักท่องเที่ยว และเป็นการประชาสัมพันธ์ชุมชนให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง 5) ความต้องการให้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยว ประชาชนต้องการให้พัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน ทั้งแหล่งท่องเที่ยว การบริการ และเส้นทางท่องเที่ยว ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาสินค้าในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon One Product: OTOP) ที่เป็นเอกลักษณ์และมีคุณค่าทางวัฒนธรรมในแต่ละชุมชน เนื่องจากการท่องเที่ยวจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการสร้างงานและกระจายรายได้ให้แก่ประชาชน 6) ความต้องการในการลดค่าครองชีพ ประชาชนมีความต้องการให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาเรื่องค่าครองชีพ ควบคุมราคาโครงสร้างพื้นฐานและราคาสินค้าอุปโภคบริโภค เพื่อให้ผู้มีฐานะยากจน เกษตรกร หรือผู้ประกอบการรายใหม่สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ไฟฟ้า และแก๊สหุงต้ม ซึ่งหากไม่มีการควบคุมราคาให้มีความเหมาะสม ก็ย่อมจะทำให้ประชาชนมีรายจ่ายที่เพิ่มขึ้น อันเป็นเรื่องยากต่อการยกระดับเศรษฐกิจของประชาชน 7) ความต้องการให้เกิดการส่งเสริมผลิตภัณฑ์

สินค้าชุมชน ประชาชนต้องการให้ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยรณรงค์ เชิญชวน หรือประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนทั่วไปใช้ผลิตภัณฑ์หรือสินค้าในชุมชนของตนเองที่ผลิตขึ้นในชุมชน จากคนในชุมชน ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การส่งเสริมสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนจะทำให้ผู้ประกอบการหรือเกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้า และควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนด้วยวิธีการที่ทันสมัยผ่านสื่อออนไลน์ ซึ่งไม่มีค่าใช้จ่าย รวดเร็ว เข้าถึงง่าย และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สินค้าชุมชนเป็นที่รู้จักในระดับประเทศหรือระดับโลก ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนมีรายได้มากขึ้น

2. การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้ประกอบการในพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด พบว่า เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดมีบทบาทในการหนุนเสริมการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้ประกอบการในพื้นที่ทุกขั้นตอน ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ได้แก่ 1) การหนุนเสริมในการออกแบบกิจกรรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะความรู้ที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้ประกอบการ ร่วมกับเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด โดยเป็นกิจกรรมที่มีรูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งจะมีทั้งการบรรยายและการฝึกปฏิบัติ เน้นให้ผู้ประกอบการได้ลงมือทำด้วยตนเอง จนมีความชำนาญที่จะไปฝึกฝนด้วยตนเองต่อในภายหลัง โดยมีวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีประสบการณ์จริง 2) การหนุนเสริมในการกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ ร่วมกับเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด คือ เป็นผู้ประกอบการในพื้นที่ มีรายได้น้อย มีสินค้าหรือผลิตภัณฑ์เป็นของตนเอง มีความประสงค์จะพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลโดยสมัครใจ และสามารถเข้าร่วมอบรมได้ 3) การหนุนเสริมในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายตามหลักเกณฑ์ฯ ร่วมกับเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด 4) การหนุนเสริมในการกำหนดประเด็นการอบรมเชิงปฏิบัติการและกำหนดวันอบรม ร่วมกับเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องการตลาดผ่านโซเชียลมีเดีย ด้วยแอปพลิเคชันเฟซบุ๊ก (Facebook Page) การถ่ายทอดสดหรือไลฟ์สด (Live Stream) และผู้ช่วยการตลาดอัจฉริยะ (AI Marketing) 5) การหนุนเสริมในการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้ประกอบการในพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด พร้อมประเมินสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้ประกอบการในพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

3. การใช้สมรรถนะเทคโนโลยีดิจิทัลในการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการในพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด พบว่า 1) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างอาชีพ ผู้ประกอบการสามารถใช้สมรรถนะเทคโนโลยีดิจิทัลที่ได้จากการอบรมเชิงปฏิบัติการฯ เพื่อสร้างอาชีพใหม่ให้กับตนเอง โดยผู้ประกอบการได้สร้างอาชีพในการจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรอีกหนึ่งช่องทาง ผ่านเฟซบุ๊ก (Facebook) และไลน์ (Line) นอกเหนือจากอาชีพค้าขายสินค้าเดิมของตนเอง เทคโนโลยีดิจิทัลจึงกลายเป็นสิ่งที่เปลี่ยนชีวิตของผู้ประกอบการให้สามารถหาช่องทางอาชีพที่หลากหลาย อันจะนำมาสู่การมีรายได้มากขึ้น ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “ตั้งแต่ได้รับการอบรมสมรรถนะเทคโนโลยีดิจิทัล ได้นำสินค้าทางการเกษตรมาทดลอง และโพสต์

ขายผ่านเฟสบุ๊กส่วนตัว ซึ่งเดิมทีจะปลูกไว้กินเอง หลังจากทีโพสต์ขาย แต่ละวันจะมีลูกค้าทักเข้ามาสอบถามในข้อความส่วนตัว ทำให้มีคนสั่งซื้อสินค้าทางเฟสบุ๊กเป็นประจำ มีรายได้ให้แก่ครอบครัวเพิ่มอีกหนึ่งช่องทาง” (มาลี [นามสมมติ], การสัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2568) 2) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาและต่อยอดสินค้าและบริการ ผู้ประกอบการสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาต่อยอดสินค้าและบริการ ด้วยการนำทักษะความรู้ที่ได้รับจากการอบรมฯ มาใช้ในการเริ่มต้นธุรกิจบนโลกออนไลน์และการสื่อสารแบบการตลาดดิจิทัล เช่น สามารถเลือกใช้เครื่องมือทางการตลาดดิจิทัลที่หลากหลาย สามารถค้นหาข้อมูลสำคัญทางธุรกิจ สามารถขยายช่องทางการประชาสัมพันธ์ สามารถไลฟ์สด สามารถออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ ตลอดจนสามารถจัดระบบการจำหน่ายสินค้า การดูแลลูกค้า การสื่อสารกับลูกค้า และการทำธุรกรรมทางการเงินได้ ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “หลังอบรม ได้ใช้ดิจิทัลพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตัวเองให้น่าสนใจมากขึ้น จากเดิมไม่มีใครสนใจ แต่พอออกแบบบรรจุภัณฑ์ โดยใช้เครื่องมือที่ได้เรียนรู้จากวิทยากร ทำให้ลูกค้าเข้าถึงมากขึ้น ผลิตภัณฑ์มีความสนใจมากขึ้น เราก็ได้รายได้มากขึ้น” (พิกุล [นามสมมติ], การสัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2568) 3) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างรายได้และการพึ่งตนเอง การที่ผู้ประกอบการได้ประยุกต์ใช้ทักษะความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล จนสามารถสร้างอาชีพใหม่และอาชีพเสริม โดยรายได้ที่เพิ่มขึ้นนี้ผู้ประกอบการสามารถนำไปใช้เป็นทุนหมุนเวียน ขำระหนี้สิน และใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้ประกอบการสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกหรือบุคคลอื่นๆ ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างเนื้อหาออนไลน์ บนยูทูบ อินสตาแกรม โดยการแชร์ประสบการณ์ของตัวเอง ซึ่งมีรายได้จากการใช้แพลตฟอร์มนี้ ก็ทำให้เราสามารถเอาเงินไปใช้จ่ายในชีวิตประจำวันได้คล่องตัวมากขึ้น โลกมันเปลี่ยนไป จะมาทำแบบเดิมก็ไม่ได้ เราก็ต้องปรับตัวให้ทันสมัย อะไรที่เอามาใช้ให้ตัวเองมีขึ้น ชีวิตมีความสุขขึ้น” (รัตนา [นามสมมติ], การสัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2568) 4) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการยกระดับเศรษฐกิจชุมชน เมื่อเทคโนโลยีดิจิทัลทำให้ผู้ประกอบการมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นและสามารถพึ่งตนเองในทางเศรษฐกิจได้อย่างแท้จริงแล้ว จะสามารถนำไปสู่การพัฒนาชุมชนในพื้นที่ที่ผู้ประกอบการอาศัยอยู่ ในลักษณะของการยกระดับเศรษฐกิจชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและเกิดการพัฒนายั่งยืน ทั้งยังนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดร้อยเอ็ดในภาพรวม นอกจากนี้ เทคโนโลยีดิจิทัลยังทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายของผู้ประกอบการชุมชน ที่เป็นการรวมกลุ่มพูดคุยเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้ จนเกิดระบบพี่เลี้ยง โดยเครือข่ายนี้ได้ก่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชน ทำให้ชุมชนเกิดความรักความสามัคคีและความร่วมมือร่วมใจในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมมากยิ่งขึ้น ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “ในเรื่องชุมชนโดยรวม คนกับชุมชนเป็นสิ่งเดียวกัน ถ้าคนมีรายได้มีอาชีพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข ชุมชนมันก็สุขไปด้วย มันแยกจากกันไม่ได้ ดิจิทัลทำให้คนมีงานมีรายได้ มีอาชีพ ชุมชนก็ได้คนที่ดีไป ชุมชนก็พัฒนา เวลาทีมงานหรือมีปัญหาในชุมชน เราก็ช่วยกันแก้ไข

ได้ดี อันนี้เขาเรียกว่าเป็นชุมชนที่เข้มแข็งยั่งยืน สำหรับเมืองสรวงตรงนี้สำคัญ” (ยุพา [นามสมมติ], การสัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2568)

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้ประกอบการจังหวัดร้อยเอ็ด โดยกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่การยกระดับเศรษฐกิจชุมชนยั่งยืน สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นด้านเศรษฐกิจครัวเรือนและเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด พบว่า มีปัญหารายได้ต่ำและภาวะหนี้สิน ปัญหาค่าครองชีพและราคาสินค้าอุปโภคบริโภค และปัญหาค่าแรงขั้นต่ำและการจ้างงาน สอดคล้องกับแนวคิดสภาวะความเป็นสมัยใหม่แบบตะวันตก ตามแนวคิดของ Ritzer (1996) ที่ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้าน ทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเปลี่ยนประเทศจากสังคมเกษตรกรรม ไปสู่สังคมกึ่งอุตสาหกรรม (Semi-Industrial Society) และสังคมอุตสาหกรรม (Industrial Society) ที่ให้ความสำคัญกับความเติบโตทางเศรษฐกิจ และการขยายตัวของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่เน้นการผลิตสินค้า การใช้เครื่องจักรขนาดใหญ่ การคมนาคมขนส่ง การติดต่อสื่อสาร (Best, 2001) และการเปลี่ยนประเทศจากสังคมเศรษฐกิจแบบพอเพียงชีพ ไปสู่สังคมเศรษฐกิจแบบทุนนิยม (Capital Economy Society) หรือสังคมเศรษฐกิจแบบตลาด (Marketing Economy Society) ที่เน้นระบบเศรษฐกิจทุนนิยม เน้นการตลาด การเปิดเสรีทางการค้า การลงทุน นายทุน การใช้เทคโนโลยี การเพิ่มผลผลิต การแสวงหากำไร เกิดกระแสบริโภคนิยม (Consumerism) และวัตถุนิยม (Materialism)

สำหรับความต้องการจำเป็นด้านเศรษฐกิจ พบว่า ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดมีความต้องการส่งเสริมอาชีพเสริม ความต้องการเงินทุน ความต้องการความรู้และการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ความต้องการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้าและระบายสินค้า ความต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยว ความต้องการลดค่าครองชีพ และความต้องการส่งเสริมผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของอนันต์ คติยะจันทร์, สมุห์กฤติพิสิฐ จำพันธ์ และสุวรรณ์ ปูนอ่อน (2564, หน้า 188-200) ที่ศึกษาวิจัยการพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นฐานรากพื้นที่ชายแดนไทยจังหวัดหนองคาย พบว่า แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มระดับบุคคลและชุมชน ให้เกิดผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP มากเป็นอันดับหนึ่ง เริ่มจากสร้างขึ้นเพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน จนเกิดเป็นอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน รวมไปถึงการทำให้เกิดการค้าขาย การท่องเที่ยว เกิดโฮมสเตย์ของชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มระดับจังหวัดหรือเครือข่ายระดับส่วนราชการ และส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ผลการศึกษากการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้ประกอบการในพื้นที่เทศบาล

เมืองร้อยเอ็ด พบว่า เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดมีบทบาทในการหนุนเสริมผู้ประกอบการในพื้นที่ในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ภายใต้ความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ นับตั้งแต่ขั้นตอน การออกแบบกิจกรรมการฝึกอบรมฯ การกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ประกอบการ การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายตามหลักเกณฑ์ฯ การกำหนดประเด็นการอบรมเชิงปฏิบัติการและกำหนดวันอบรม และการอบรมเชิงปฏิบัติการ พร้อมประเมินสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้ประกอบการ สอดคล้องกับงานวิจัยของอาจณรงค์ มโนสุทธิฤทธิ์ (2564) ที่ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอน โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานสำหรับครูประจำการด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งอธิบายรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานว่า ประกอบด้วย 3 ระยะ 6 ขั้นตอน คือ ระยะที่ 1 การเตรียมความพร้อมของชุมชนแห่งการเรียนรู้ (ขั้นที่ 1 สร้างความมั่นใจ และขั้นที่ 2 ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ) ระยะที่ 2 การเรียนรู้ผ่านโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (ขั้นที่ 3 เลือกรูปแบบและสร้างชุมชนการเรียนรู้ ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น และขั้นที่ 5 ปฏิบัติตามกำหนดการ/โครงการ) ระยะที่ 3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนร่วมกัน (ขั้นที่ 6 วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม) ทั้งยัง สอดคล้องกับกรอบสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) ที่กล่าวถึงสมรรถนะที่ต้องมีสำหรับการประกอบอาชีพว่าเป็นสมรรถนะเฉพาะทางหรือทักษะความรู้ที่ประชากรในโลกปัจจุบันทุกคน แม้แต่ผู้ประกอบการทั่วไปจำเป็นต้องมีสมรรถนะดิจิทัลและมีความฉลาดรู้ด้านดิจิทัล (Digital literacy) มีทักษะ มีความเข้าใจ และสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจันจิรา มาลา (2562) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของผู้ประกอบการ สวิส วัลเลย์อิพ รีสอร์ท อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี พบว่า นโยบายและการปฏิบัติของรีสอร์ทเน้นการเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะกับงานและมีทัศนคติที่ดี โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการพัฒนาคุณภาพด้านการบริการ เน้นการอบรมที่ต้องการพัฒนา ทั้งความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน โดยการฝึกอบรม

3. ผลการศึกษาการใช้สมรรถนะเทคโนโลยีดิจิทัลในการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการในพื้นที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ซึ่งพบว่า ผู้ประกอบการมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างอาชีพ การพัฒนาและต่อยอดสินค้าและบริการ การสร้างรายได้และการพึ่งตนเอง รวมถึงการยกระดับเศรษฐกิจชุมชน สอดคล้องกับกรอบสมรรถนะดิจิทัลของประเทศไทยของสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2562) ที่ระบุว่า คนไทยทุกคนต้องรู้และต้องมีสมรรถนะดิจิทัลสี่ด้าน คือ ด้านการรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) ด้านการใช้ดิจิทัล (Digital Skill/ ICT Skill) ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล (Problem Solving with Digital Tools) และด้านการปรับตัวการเปลี่ยนแปลงดิจิทัล (Adaptive Digital Transform) รวมถึงสอดคล้องกับความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของคณะกรรมการธิการ บรันท์แลนด์

(Brundtland Commission, 1987) ที่กล่าวว่า เป็นกระบวนการที่ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นสังคมธรรมรัฐ มีการพัฒนาเศรษฐกิจที่มั่นคง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากภายนอก โดยเป็นการสร้างสมดุลระหว่างมิติการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน มิติการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน มิติการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน รวมทั้ง สอดคล้องกับการเสริมสร้างขีดความสามารถผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ตามแนวคิดของทิบตี ทัททธรณ์ และธีระวัฒน์ จันทิก (2560, หน้า 107-122) ที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มและการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจของผู้ประกอบการรุ่นใหม่

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับธุรกิจของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง ควรสนับสนุนการสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการดิจิทัล โดยการจัดตั้งกลุ่มหรือเครือข่ายผู้ประกอบการที่สนใจด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ และร่วมมือกันพัฒนาศักยภาพในเชิงธุรกิจในลักษณะระบบพี่เลี้ยงที่ต่อเนื่อง

1.2 ควรบูรณาการผลการวิจัยสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้ข้อมูลผลการวิจัยในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ หรือเทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และควรส่งเสริมบทบาทของ อปท. ในการหนุนเสริมสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ตลอดจนเป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีและความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

1.3 ควรผลักดันให้เกิดนโยบายหรือโครงการส่งเสริมสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลผู้ประกอบการในระดับจังหวัดและระดับชาติ ภายใต้ความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ ในสังคม

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้ประกอบการ โดยแยกเป็นประเภท เช่น ผู้ประกอบการยุคใหม่ (Start Up) ผู้ประกอบการรายย่อย (Micro Entrepreneur) ผู้ประกอบการขนาดเล็ก (Small Entrepreneur) ผู้ประกอบการขนาดกลาง (Medium Entrepreneur) ผู้ประกอบการขนาดใหญ่ (Large Entrepreneur) เป็นต้น เพื่อให้เห็นความหลากหลายของความต้องการจำเป็นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประกอบอาชีพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะด้านนั้นๆ ต่อไป

2.2 ควรศึกษาวิเคราะห์เงื่อนไขแห่งความสำเร็จ ในกรณีศึกษาของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างรายได้หรือการประกอบอาชีพ เพื่อนำมาใช้เป็นต้นแบบสำหรับผู้ประกอบการรายอื่น

2.3 ควรศึกษาวิเคราะห์ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ระบบอินเทอร์เน็ต การเข้าถึงอุปกรณ์ และทักษะพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่กระบวนการพัฒนา

2.4 ควรศึกษาการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้ประกอบการในระยะยาวต่อเนื่อง และรอบด้าน โดยเสริมทักษะความรู้อื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการ เพื่อให้ผู้ประกอบการเป็นทุนมนุษย์ที่มีสมรรถนะในการแข่งขันและความท้าทายในยุคสังคมโลกที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลง

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้ประกอบการจังหวัดร้อยเอ็ด โดยกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่การยกระดับเศรษฐกิจชุมชนยั่งยืน ทำให้เกิดการพัฒนาทุนมนุษย์บนฐานของการรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัลปัจจุบัน ผ่านการหนุนเสริมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการพัฒนาทุนมนุษย์นี้เป็นไปอย่างสอดคล้องกับทุนวัฒนธรรม สภาพปัญหา และความต้องการจำเป็นของคนในชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาทุนมนุษย์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ต่อเนื่อง และยั่งยืนอย่างแท้จริง ผู้ประกอบการในชุมชนจึงสามารถเป็นมนุษย์ที่มีศักยภาพ มีสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ในการสร้างอาชีพ การพัฒนาต่อยอดสินค้าและบริการ การสร้างรายได้และพึ่งตนเอง อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน การสร้างรายได้ และการยกระดับเศรษฐกิจชุมชน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- จันจิรา มาลา. (2562). *สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของผู้ประกอบการสวัสดิวัลเลย์ ฮีฟ รีสอร์ท อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี*. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิปดี ทัทภรณ์ และธีระวัฒน์ จันทิก. (2560). การสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ในยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*, 12(2), 107-122.
- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *25 Elements Digital Competency*. เข้าถึงได้จาก <https://www.dlbaseline.org/digital-competency>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570). ราชกิจจานุเบกษา*, 139(ตอนพิเศษ 258 ง), 1-143.
- อนันต์ ขติยาจารย์, พระสมุทฺถ กิจพิศิษฐ์ จาพันธุ์ และพระสุวรรณ ปุณณร. (2564). การพัฒนาทุนทางวัฒนธรรม โดยชุมชนเป็นฐานรากพื้นที่ชายแดนไทยจังหวัดหนองคาย. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม์*, 8(1), 188-200. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND/article/view/249599>
- อาจณรงค์ มโนสุทธิฤทธิ์. (2564). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐานสำหรับครูประจำการด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Best, S. (2001). *A Beginner's Guide to Social Theory*. London: Sage Publications.
- George Ritzer. (1996). *Sociological Theory*. (4th ed.). New York, NY: McGraw-Hill.
- Mathieu, E., Ritchie, H., Rod s-Guirao, L., Appel, C., Gavrilov, D., Giattino, C., Hasell, J., Macdonald, B., Dattani, S., Beltekian, D., Ortiz-Ospina, E., & Roser, M. (2026). *Coronavirus pandemic (COVID-19)*. Oxford, England: Our World in Data, University of Oxford.
- Our World in Data. (2026). *COVID-19 Pandemic*. <https://ourworldindata.org/coronavirus>
- PPP Connex ร้อยเอ็ด. (2568). *ข้อมูลครัวเรือนยากจนระดับจังหวัดร้อยเอ็ด*. เข้าถึงได้จาก <http://www.ppaos.com/ppaos45/frontend/web/>
- Westerman, G., Bonnet, D. & McAfee, A. (2014). *Leading Digital: Turning Technology into Business Transformation*. Harvard: Business Review Press.